

SPECIAL SCOOP

'มหิดล'แนะวิธี
จัดการความกลัววัคซีนโควิด
ยันทุกขบวนการมีระบบ'Cold Chain'ควบคุม

3

'มหิดล'แนะวิธีจัดการความกลัววัคซีนโควิด ยันทุกขบวนการมีระบบ'Cold Chain'ควบคุมดีเยี่ยม!

SPECIAL SCOOP

'3 ผู้บริหาร' จากมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งให้เหตุผลมาลงทะเบียนฉีดวัคซีนโควิดน้อย ยัน Sinovac และ AstraZeneca ป้องกันอาการรุนแรงได้ 100% ระบุ 'มหิดล-วช.-สร.' จับมือสร้างแพลตฟอร์มสืบค้นวัคซีนที่มีปัญหาอยู่ที่ไหน ฉีดให้ใคร สามารถเรียกคืนได้รวดเร็วทันสถานการณ์ พร้อมระบบ 'Cold Chain' และ 'Sensor Monitoring' กระจายวัคซีนให้ครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นรัฐต้องร่วมมือสมาคมโฆษณา ดึงคนดังแต่ละวงการ เปิดโซเชียลแคมเปญ "ฉีดวัคซีน...เพื่อครอบครัว เพื่อชาติ" เร่งสร้างความตระหนักรู้ที่จะร่วมมือก้าวผ่านวิกฤตโควิดไปด้วยกัน

กระแสข่าวลือเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 ว่ารัฐจัดหาวัคซีนไม่มีประสิทธิภาพจนนำไปสู่ข้อสรุปต่างๆ ว่า 'กลัวแพ้' จึงไม่ต้องการฉีดวัคซีนตัวนี้ ซึ่งรัฐบาลจะปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้ต่อไปไม่ได้ จึงมีการปรับแผนการฉีดวัคซีนใหม่เปิดให้กลุ่มประชากรวัยแรงงานในระบบประกันสังคม อีก 16 ล้านคน เข้ารับการฉีดได้ตั้งแต่วันที่ 21 พ.ค. และเตรียมเปิด 25 จุดบริการแบบ Walk-In เพื่อปูพรมฉีดวัคซีนให้ประชาชนมากที่สุด!

ที่สำคัญปัญหาของ 'ความกลัว' จนไม่อยากฉีดวัคซีน เป็นเพราะเหตุใด และเราจะเรียกความเชื่อมั่นและทำให้ประชาชน 50 ล้านคน ออกมาร่วมใจกันฉีดวัคซีนได้อย่างไรในทศวรรษของ '3 ผู้บริหาร' จากมหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย นายแพทย์สมชาย ตรีภูวาทกุล รองผู้อำนวยการศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล รศ.ดร.จักรกฤษณ์ สุทธากรณ์ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และ รศ.ดร.ดวงพรรณ กริชชาญชัย หัวหน้าศูนย์การจัดการโลจิสติกส์และโซลูชันสุขภาพ (LogHealth) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นพ.สมชาย ตรีภูวาทกุล ระบุว่า ประเด็นแรกสังคมยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัคซีน โดยเฉพาะตัวเลข Vaccine Efficacy ซึ่งมี 2 ประเด็นที่ต้องพิจารณา

1. ประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดอาการหนักติดเชื้อ (Efficacy in preventing in clinical COVID-19) ซึ่งมาจากการทดสอบในประชากรกลุ่มต่างกัน มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่างกัน และในห้วงเวลาการระบาดต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้ จากรายงานในวารสารทางการแพทย์พบว่า Sinovac (บราซิล 51%, ตุรกี 91%), AstraZeneca 67%, Sputnik V 92%, Moderna 94%, Pfizer 95%, Johnson & Johnson 66%

2. ประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดอาการรุนแรง (Efficacy in preventing severe COVID-19) นับเป็นประเด็นที่สำคัญมากกว่า นั่นคือถึงแม้จะติดเชื้อ อาการก็จะไม่รุนแรงและไม่ตาย ข้อมูลผลประสิทธิภาพเป็นดังนี้ Sinovac 100%, AstraZeneca 100%, Sputnik V 100%, Moderna 100%, Pfizer 90%, Johnson & Johnson 85%

"ขณะนี้ไทยมีวัคซีนที่ใช้อยู่สองชนิด คือ Sinovac และ AstraZeneca สามารถป้องกันการอาการรุนแรงได้ 100% ถ้าติดเชื้อ อาการก็จะไม่รุนแรง และไม่ถึงตาย จะส่งผลให้ลดจำนวนผู้ป่วยในโรงพยาบาล ลดจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้าห้อง ICU และที่สำคัญลดอัตราการตายลงได้"

ประเด็นที่ 2 คือ ข่าวเฟกนิวส์ทำให้คนกลัววัคซีน มากกว่ากลัวโควิด ซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่องทำให้คนไทยสับสนและเกิดความกลัววัคซีน เช่น ข่าวบุคลากรทางการแพทย์ จ.ลำปาง มีอาการคล้ายหลอดเลือดสมองหลังฉีดวัคซีนโควิด-19 จำนวน 40 ราย, ข่าวผลข้างเคียงรุนแรงเลือดออกในสมองหลังจากฉีดวัคซีน Sinovac ที่อุดรธานี พบว่ามีผู้บ่นอาการนำภาพผู้ป่วยคนหนึ่งจาก รพ.พหลโยธิน หรือข่าวกระทรวงสาธารณสุข (สร.) เลื่อนฉีดวัคซีนแอสตราเซนเนกาเนื่องจากทำให้ลิ้มเลือดอุดตัน ทางกรมควบคุมโรคได้ยืนยันว่าเป็นข่าวปลอมเป็นต้น เหล่านี้ทำให้สังคมกลับไปสนใจข้อมูล 'ผลข้างเคียง' มากกว่า

‘กลัวโควิด’

‘หมออยากบอกว่า วัคซีนแทบทุกชนิดเมื่อฉีดอาจมีผลข้างเคียงได้ เช่น อาการไข้ เหนื่อย ปวดหัว คลื่นไส้ ชามือแขนขา ส่วนใหญ่ออาการจะกลับคืนสู่ภาวะปกติได้ในเวลาไม่นาน’

ดังนั้นจึงต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการฉีดวัคซีน เพื่อให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันหมู่ (Herd Immunity) เพื่อป้องกันอาการรุนแรงและป้องกันการเสียชีวิตจากการติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งจะทำให้ทุกคนกลับไปใช้ชีวิตได้เป็นปกติ ฟื้นฟูเศรษฐกิจ และเปิดประเทศได้

ประเด็นที่ 3 เรายึดติดแบรนด์ ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพวัคซีนอื่นๆ ทั้งที่วัคซีนทุกแบรนด์สามารถช่วยลดการติดเชื้อและโอกาสที่จะมีอาการรุนแรง รวมถึงเสียชีวิตลงได้ อีกทั้งผ่านการพิจารณาอนุมัติต่างๆ ซึ่งมีกระบวนการในการตรวจสอบมากมายและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จึงขอให้ประชาชนทุกคนมั่นใจได้ว่า การที่ท่านจะฉีดวัคซีนตัวใด หรือที่ใดนั้นจะได้รับการดูแลอย่างดี โดยทุกสถานที่ฉีดวัคซีนจะมีบุคลากรทางการแพทย์ และมีระบบในการคอยดูแลตลอดให้เกิดความปลอดภัยตามมาตรฐานทางการแพทย์

ประเด็นที่ 4 มีข้อสงสัยว่า วัคซีนผลิตในประเทศจะดีเท่าการนำเข้าหรือไม่ ? ทั้งที่วัคซีนโควิดที่ผลิตในประเทศไทย ก็ต้องผ่านมาตรฐานเดียวกันกับวัคซีนจากทุกที่ วัคซีนของ Astra Zeneca ที่ผลิตในไทย มีการควบคุมคุณภาพมาตรฐานทุกขั้นตอนการผลิตจากบริษัทแม่ รวมถึงมีการส่งตัวอย่างวัคซีนที่ผลิตไปตรวจยังห้องปฏิบัติการในต่างประเทศศักยภาพของประเทศไทยมีบริษัทที่สามารถผลิตวัคซีนโควิด-19 สำหรับใช้ในประเทศ และก้าวเป็นฐานการผลิตส่งออก เป็นแห่งแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอนาคตเราจะสามารถพัฒนา วิจัยวัคซีนใหม่ๆ และผลิตได้เอง เป็นสิ่งที่คนไทยควรภาคภูมิใจ

ประเด็นที่ 5 การที่ผู้สูงอายุลงทะเบียนน้อย เพราะขาดการเข้าถึงและทักษะการใช้อุปกรณ์ไอทีในการลงทะเบียนจองฉีด ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้แก้ปัญหาโดยเจ้าหน้าที่ อสม. และ รพสต. กำลังดำเนินการรวบรวมรายชื่อและนำเข้ารระบบ หากทำได้ครบแล้ว คาดว่าผู้ประสงค์ฉีดวัคซีนจะเพิ่มสูงขึ้นแน่นอน

ประเด็นที่ 6 เป็นเพราะขาดความมั่นใจในระบบขนส่งและควบคุมคุณภาพวัคซีน จากต้นทาง-ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ ซึ่ง รศ.ดร.จักรกฤษณ์ ศุทธากรณ์ กล่าวว่า วัคซีนต้านโควิด-19 ได้เริ่มทยอยเข้าสู่ประเทศไทยแล้ว และเพื่อให้ประชาชนได้รับการฉีดอย่างมั่นใจและรวดเร็วตามเป้าหมาย คณะวิศวะ มหิตล ร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนาแพลตฟอร์มระบบติดตาม-ตรวจสอบย้อนกลับ “โซ่ความเย็น” วัคซีนโควิด-19 (COVID-19 Vaccines Track and Traceability Platform for Cold Chain and Patient Safety) ซึ่งได้เริ่มใช้แล้วตั้งแต่กลางเดือนเมษายน 2564 เป็นต้นมา นับเป็นต้นแบบการเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการโซ่ความเย็นของวัคซีน (Cold Chain) สู่ภาคสาธารณสุขไทยเป็นครั้งแรก โดยเชื่อมโยงข้อมูล และจัดการกระจายวัคซีนให้ครอบคลุมทั่วถึงอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถคงคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ตั้งแต่ต้นทางผู้ผลิตวัคซีนไปยังสถานพยาบาล จนถึงปลายทางผู้รับบริการ พร้อมทั้งสามารถติดตามตรวจสอบย้อนกลับ (Track and Traceability) และเรียกคืน (Recall) วัคซีนได้

ด้าน รศ.ดร.ดวงพรรณ กริชชาญชัย กล่าวว่า ระบบติดตาม-ตรวจสอบย้อนกลับ “โซ่ความเย็น” วัคซีนโควิด-19 จะนำชุดข้อมูลของแต่ละหน่วยงานที่ได้กรอกไว้ในระบบกลาง Co-Vaccine ของกระทรวง

สาธารณสุข ทั้งข้อมูลการลงทะเบียนบริษัทผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าวัคซีน ตลอดจนผู้รับบริการวัคซีน มาเชื่อมต่อกับข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัด สช. และแอปพลิเคชันหมอพร้อม เพื่อแสดงผลด้าน Supply Chain and Logistics นอกจากนี้หากเกิดปัญหาขึ้น เช่น กรณีที่เกิดปัญหาวัคซีน ระบุวันหมดอายุไม่ชัดเจน มีรอยแก้ไข เป็นต้น แพลตฟอร์มนี้จะสืบค้นได้ว่าวัคซีนที่มีปัญหาอยู่ที่ไหน ฉีดให้ใคร สามารถเรียกคืนวัคซีนได้รวดเร็วทันสถานการณ์

ในด้านการเก็บรักษาวัคซีน โดยใช้ระบบล็อกโซ่ความเย็น (Cold Chain) จำเป็นต้องรักษาอุณหภูมิให้คงที่ ทั้ง แอสตราเซนเนกา ซิโนแวค จะต้องมียุณหภูมิคงที่ประมาณ 2-8 องศา ตลอดโซ่อุปทาน โดยมีระบบ Sensor Monitoring คอยตรวจระดับรักษาความเย็นและคอยเก็บข้อมูล ติดไว้ที่รถขนส่ง และตู้แช่วัคซีนใน รพ. นอกจากนี้ ระบบติดตาม-ตรวจสอบย้อนกลับ “โซ่ความเย็น” วัคซีนโควิด-19 สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ตลอดโซ่ความเย็น (Cold Chain) ผ่านระบบ IoT ตั้งแต่ข้อมูลผลิตภัณฑ์ ปริมาณ วัคซีนที่ผลิต นำเข้าหรือจัดซื้อ, อุณหภูมิ การจัดเก็บ จำนวนและชนิดของวัคซีนที่กระจายไปให้แต่ละโรงพยาบาล และข้อมูลผู้รับบริการวัคซีน โดยแต่ละกล่องของวัคซีนนั้นจะมีหมายเลข Serial ระบุอยู่ เพื่อป้องกันการผิดพลาด สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนได้อย่างดี และพร้อมจะก้าวผ่านวิกฤตไปด้วยกัน

ประเด็นที่ 7 รัฐยังขาดสื่อการณรงค์ที่มีพลังและโดนใจคนไทย ซึ่ง รศ.ดร.จักรกฤษณ์ ศุทธากรณ์ แนะนำ ปัจจุบันเป็นโลกยุคดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย หากภาครัฐร่วมมือกับสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มสื่ออาชีพคนโฆษณาผลิตคลิปโฆษณาโดนๆ ออกมาอีก 3-4 เรื่อง ช้อพเท็จจริงที่สัมพันธ์กับวัคซีนและไวรัสโควิด, วัคซีนทำงานอย่างไร, ทำไมต้องฉีดวัคซีน-เป้าหมายร่วมกันอย่างไร, ประสิทธิภาพฉีดวัคซีนของคนดัง, อาจจะทำตามด้วยแคมเปญที่สร้างแรงกระตุ้นในสังคมผ่านโซเชียลมีเดีย

“อย่างเช่น “ฉีดวัคซีน...เพื่อครอบครัว เพื่อชาติ” เชิญคนดังของแต่ละวงการ มาเปิดใจไว้ต้นแขน ตามด้วยประชาชน พุดสิ่งที่ให้ความหมาย สร้างแรงกระตุ้นแก่คนไทยให้ทำเพื่อครอบครัวและประเทศชาติ เราจะได้ก้าวผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้”

ประเด็นที่ 8 การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การสื่อสารและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในชุมชนทั่วประเทศ ทุกจังหวัดต้องระดมสรรพกำลัง ผู้นำความคิดในชุมชนสังคม และหน่วยงานต่างๆ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นกัปตันทีม เช่น ที่จังหวัดลำปางเป็นตัวอย่างโมเดลที่ดีของการเสริมสร้างพลังความร่วมมือจากประชาชนเป็นหนึ่งเดียวกันซึ่ง อสม.ทั่วประเทศมีจำนวนกว่า 1.05 ล้านคน และควรมีหน่วยตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ IoT การประสานงานของเครือข่ายในพื้นที่กรณีที่เกิดปัญหา

ประเด็นที่ 9 วัคซีนถูกใช้เป็นที่การเมือง มีการโจมตีในเรื่องประสิทธิภาพของวัคซีนและสร้างความตื่นกลัวให้กับประชาชนไม่กล้าไปฉีดกัน ทั้งที่ทีมแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข หน่วยงานภาครัฐ กำลังรับภาระหนักหนาสาหัส ภาคเอกชนทุกวิชาชีพ และภาคประชาชนต้องฟันฝ่าความตกต่ำทางเศรษฐกิจกัน ยังมีหลายกลุ่มที่ใช้วัคซีนเป็นอาวุธทางการเมือง จึงถึงเวลาที่ควรยุติความขัดแย้ง การโจมตี สร้างข่าวทำลายคุณค่าวัคซีน เพราะวัคซีนคือทางออกเดียวที่จะแก้วิกฤตการระบาดของเชื้อโควิดได้

ประเด็นที่ 10 รัฐต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้ เพราะถ้าไม่ฉีด

วัคซีนให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ประเทศไทยจะเกิดวิกฤตอย่างไร ทั้งนี้เชื่อว่าทุกคนไม่อยากเห็นภาพคนป่วยล้นโรงพยาบาล ขาดออกซิเจน แพทย์และบุคลากรดูแลได้ไม่ทั่วถึง ธุรกิจต้องปิดตาย เศรษฐกิจทรุดยาว การฉีดวัคซีนไม่เพียงสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันชีวิตของตัวเองเท่านั้น แต่ยังปกป้องครอบครัวและประเทศด้วย

ถึงเวลาแล้วที่ทุกฝ่ายจึงต้องหันมาร่วมมือ สัมผัสสามัคคีช่วยเหลือกัน ดูแลแก้ไขปัญหาให้ผ่านวิกฤตนี้ สู่อุบัติภัยไทยต้องชนะ!! .